

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	7Nc/1/2017
Identifikačné číslo spisu:	1113200672
Dátum vydania rozhodnutia:	19.04.2017
Meno a priezvisko:	JUDr. Lubor Šebo
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2017:1113200672.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu: A. Z., bytom XXX XX O., zastúpený JUDr. Jozef Harakaľ, advokát so sídlom Tichá 45, 811 02 Bratislava, proti žalovaným: 1/ Výdavateľstvo Dixit, s. r. o., so sídlom Björnsonova 4, 811 05 Bratislava, 2/ J. E., bytom Z., obaja zastúpení obchodnou spoločnosťou Advokátska kancelária Paul Q, s. r. o., so sídlom Karadžičova 2, 811 09 Bratislava, IČO: 35 906 464, v mene ktorej koná konateľ a advokát JUDr. Pavol Blahušiak, 3/ U. O., bytom A., o ochranu osobnosti, vedenom na Okresnom súde Bratislava I pod sp. zn. 4 C 7/2013, o vylúčení sudcu Krajského súdu v Bratislave z prejednávania a rozhodovania veci vedenej na tomto súde pod sp. zn. 6 Co 153/2016, takto

rozhodol:

Sudca Krajského súdu v Bratislave JUDr. Branislav Král n i e j e v y l ú č e n ý z prejednávania a rozhodovania sporu vedeného na Krajskom súde v Bratislave pod sp. zn. 6 Co 153/2016 (spor Okresného súdu Bratislava I vedený pod sp. zn. 4 C 7/2013).

Odôvodnenie

1. V konaní vedenom Krajským súdom v Bratislave (ďalej aj „krajský súd“) pod sp. zn. 6 Co 153/2016 žalovaní 1/ a 2/ podaním z 31. marca 2017 uplatnili námietku zaujatosti voči sudcovi občianskoprávneho senátu 6 Co Krajského súdu v Bratislave JUDr. Branislavovi Královi z dôvodu, že v konaní vedenom na Okresnom súde Bratislava I pod sp. zn. 11 C 6/2012 v právnej veci o návrhu na vydanie predbežného opatrenia, kde stranou sporu bol žalovaný 2/, rozhodoval JUDr. Branislav Král. V predmetnej veci bolo návrhu na vydanie predbežného opatrenia v celom rozsahu vyhovené.

2. Žalovaní 1/ a 2/ podali námietku zaujatosti voči sudcovi JUDr. Branislavovi Královi, členovi senátu 6 Co krajského súdu, z dôvodu, že majú dôvodnú obavu, že účasť sudcu na pojednaní a rozhodovaní o odvolaní žalobcu bude mať za následok porušenie práva žalovaných na spravodlivý proces a nedáva záruky na konanie pred nezávislým a nestranným sudcom. Namietaný sudca rozhodoval ako sudca Okresného súdu Bratislava I v právnej veci žalobcu: O. G., proti žalovaným: 1/ J. E., 2/ Petit Press, a. s., o návrhu na vydanie predbežného opatrenia, vedenej pod sp. zn. 11 C 6/2012, pričom uznesením z 30. januára 2012, č. k. 11 C 6/2012-546 v celom rozsahu vyhovel návrhu na vydanie predbežného opatrenia týkajúceho sa zdržania sa vydania knihy M. a zverejňovania informácií, ktoré tvorili podklad pre túto knihu. V námietke zaujatosti žalovaní 1/ a 2/ uvádzajú, že konanie o návrhu na vydanie

predbežného opatrenia a konanie o žalobe na ochranu osobnosti vedené pod sp. zn. 4 C 7/2013 sú skutkovo a právne blízke, a preto vyjadrujú pochybnosti o nezaujatosti namietaného sudcu tým, že v uznesení o predbežnom opatrení vyjadril svoj názor na vec, ktorý verejne aj prezentoval vo svojom uznesení aj vo viacerých rozhovoroch s médiami. Podľa žalovaných 1/ a 2/ sudca JUDr. Branislav Král už rozhodol, že kniha M. (hoci ešte neexistovala) môže zasahovať do osobnostných práv fyzickej osoby, pričom uvedená skutočnosť má byť predmetom právneho posúdenia odvolacieho súdu až v tomto konaní. Namietajú, že sudca JUDr. Král sa mal možnosť oboznámiť s problematikou knihy M. a s množstvom informácií, ktoré tvorili podklad už v konaní pod sp. zn. 11 C 6/2012 a tak disponuje rozsiahlymi informáciami nad rámec obsahu súdneho spisu v tomto konaní. Miera jeho informovanosti a vzťah ku kauze „M.“ môže podľa žalovaných 1/ a 2/ vyvolávať pochybnosti o jeho nezaujatosti, nestrannosti a tým aj objektívnosti v rozhodovaní.

3. Člen senátu 6 Co krajského súdu, voči ktorému bola vznesená námietka zaujatosti, JUDr. Branislav Král, ktorému bol podľa rozvrhu práce spor pridelený na prejednanie, sa k obsahu vznesenej námietky vyjadril. Uviedol, že nemá žiadny vzťah k prejednávánemu sporu, necíti sa byť zaujatý nakoľko nepozná účastníkov sporu ani ich právnych zástupcov a nemá ani žiaden vzťah k predmetu sporu. Konštatoval, že v minulosti ako sudca na súde prvej inštancie rozhodoval o návrhu v námietke zaujatosti uvedeného predbežného opatrenia, avšak toto sa s výnimkou osoby žalovaného 2/ týkalo iných účastníkov konania. Uviedol, že išlo len o návrh na nariadenie predbežného opatrenia, nebolo vo veci vykonané dokazovanie (v merite veci) o skutkových tvrdeniach účastníkov. Namieta, že názor prezentovaný v predbežnom opatrení vychádzal len zo skutočností osvedčených navrhovateľom, navyše v ďalšom už v merite veci, v konaní vedenom na Okresnom súde Bratislava I pod sp. zn. 11 C 6/2012, nerozhodoval. Konštatoval, že je síce pravdou, že v minulosti viedol súdny spor v súvislosti s okolnosťami ohľadom jeho rozhodovacej činnosti v konaní 11 C 6/2012, avšak tento spor viedol so spoločnosťou Petit Press, a. s. a bol ukončený mimosúdnu dohodou. Ani táto skutočnosť z pohľadu jeho subjektívnej stránky by neovplyvňovala jeho nestranný pohľad na prejednávanú vec. Zároveň poukázal na skutočnosť, že na internete je zverejnený rozvrh práce krajského súdu s jeho dodatkami, a teda žalovaným 1/ a 2/ muselo byť známe v akom senáte a v akom jeho zložení sa vec bude prejednávať skôr, ako deklarujú v podanej námietke.

4. Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd nadriadený Krajskému súdu v Bratislave (§ 54 ods. 2 CSP v spojení s čl. I § 5 ods. 1 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov, v znení neskorších zmien a doplnení), preskúmal vec a posúdil opodstatnenosť námietky zaujatosti z aspektu existencie dôvodov. Účelom citovaného ustanovenia je prispieť k nestrannému prejednaniu veci, k nezaujatému prístupu k stranám sporu alebo k ich zástupcom a tiež predísť možnosti neobjektívneho rozhodovania. Cieľu sledovanému uvedeným ustanovením zodpovedá aj právna úprava skutočnosti, ktorá je z hľadiska vylúčenia sudcu považovaná za právne relevantnú. Je ňou existencia určitého právne významného vzťahu sudcu a to:

- a. k sporu, v rámci ktorého vzťahu by mal sudca svoj konkrétny záujem na určitom spôsobe skončenia konania a rozhodnutia o veci, alebo
- b. k stranám konania, ktorý vzťah by bol založený na príbuzenskom alebo rýdzo osobnom (pozitívnom alebo negatívnom) pomere k nim, alebo
- c. k ich zástupcom, ktorý vzťah by bol založený na pomere vykazujúcom znaky vzťahu uvedeného pod bodom c., alebo
- d. k osobám zúčastneným na konaní.

5. Citované zákonné ustanovenie predpokladá taký vzťah vlastného záujmu sudcu k prejednávánemu sporu alebo taký jeho osobný vzťah k stranám, prípadne k ich zástupcom alebo osobám zúčastneným na konaní, ktorý by pri všetkej možnej snahe o správnosť rozhodnutia ovplyvnil jeho objektívny pohľad na spor a v konečnom dôsledku by mohol viesť k vydaniu nezákonného rozhodnutia.

6. Integrálnou súčasťou práva na spravodlivý proces (čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd) je garancia toho, aby vo veci rozhodoval nezávislý a nestranný sudca. Ústavná úprava práva na spravodlivý proces (čl. 46 Ústavy Slovenskej republiky) zároveň na druhej strane

zahrňuje aj právo na to, aby právna vec účastníka nebola odňatá zákonnému sudcovi, ktorý bol určený podľa zákonných pravidiel príslušnosti súdov (čl. 48 Ústavy Slovenskej republiky). V zásade teda platí, že v určitej právnej veci by mal rozhodovať nezávislý a nestranný sudca vecne a miestne príslušného súdu, určený rozvrhom práce príslušného súdu a tento tzv. zákonný sudca by sa už v ďalšom priebehu konania nemal meniť. Výnimku z ústavnej zásady nezmeniteľnosti zákonného sudcu predstavuje inštitút vylúčenia sudcu z rozhodovania, ktorý zákonom predpokladaným postupom a zo zákonom predpokladaných dôvodov pripúšťa, aby zákonný sudca bol vylúčený z ďalšieho rozhodovania. Zámer, ktorý tu umožňuje prelomiť ústavnú zásadu nezmeniteľnosti zákonného sudcu, spočíva v možnosti zmarit' hroziace riziko, že by vo veci mohol rozhodovať zaujatý a nie nestranný sudca.

7. Ústava (a listina) deklaruje dva podstatné atribúty súdnictva v Slovenskej republike - nezávislosť a nestrannosť. Nezávislosť súdnej moci a sudcu znamená, že iné orgány verejnej moci nemajú nijaké oprávnenie vydávať príkazy, ktoré by mohli ovplyvniť výsledok rozhodovacej činnosti súdu alebo sudcu. Nezávislosť má zásadný význam pre súdnictvo aj pre sudcov. Účelom nezávislosti súdov je zabezpečiť im také postavenie, ktoré zodpovedá ich úlohe v právnom štáte, a to tak vo vzťahu k ďalším orgánom štátu (v horizontálnej úrovni vzťahov), ako aj vo vzťahu k subjektom podliehajúcim ich jurisdikcii. Všeobecne možno pojem nezávislosť súdov charakterizovať tak, že zahŕňa rozhodovanie bez akýchkoľvek právnych a faktických vplyvov na výkon ich právomoci, a taktiež vylúčenie ich podriadenosti pri výkone právomoci komukoľvek inému. Nezávislosť súdnictva a nezávislosť súdov sú preto späté s plnením tých úloh, ktoré im v právnom štáte zveruje ústava. V tomto smere ako nezávislosť súdov, tak ani nezávislosť sudcov nemôže byť nikdy nezávislosťou absolútnou a "samoúčelnou", keďže sa poskytuje funkčne pre potreby riadneho výkonu súdnictva. V dôsledku toho ju nemožno považovať ani za akúsi "výsadu" súdnej moci, ale (a naopak) za nevyhnutný predpoklad naplnenia jej zodpovednosti za nestranné a spravodlivé súdne rozhodnutia. Túto skutočnosť napokon potvrdzuje napr. čl. 141 ods. 1 ústavy, v ktorom sa uvádza, že „v Slovenskej republike vykonávajú súdnictvo nezávislé a nestranné súdy“, a čl. 144 ods. 1 ústavy, ktorý uvádza, že „sudcovia sú pri výkone svojej funkcie nezávislí a pri rozhodovaní sú viazaní ústavou, ústavným zákonom, medzinárodnou zmluvou podľa čl. 7 ods. 2 a 5 a zákonom“ (PL. ÚS 52/99). Nezávislosť súdnej moci je pojem s dvojitým významom: označuje nezávislosť súdov (inštitucionálna nezávislosť) a nezávislosť sudcov (individuálna nezávislosť). Inštitucionálnu nezávislosť súdnej moci nemožno stotožňovať s individuálnou nezávislosťou sudcov. Právne záruky inštitucionálnej nezávislosti, ako aj individuálnej nezávislosti by mali byť v spravodlivej rovnováhe s verejným záujmom na tom, aby súdy a sudcovia plnili svoje poslanie rozhodovať spory nestranne v súlade s platným právnym poriadkom a s plným rešpektom k právam, ktoré sa priznávajú účastníkom súdnych konaní. Ústavné zásady nezávislosti súdov a sudcov však nemožno ani oddelovať, keďže nezávislosť súdnej moci treba považovať za základný predpoklad nezávislosti sudcov samých. Nezávislé súdnictvo naopak nemôže existovať bez nezávislých sudcov. V tomto kontexte možno sudcovskú nezávislosť označiť za pojmový znak súdnej moci (PL. ÚS 17/08, PL. ÚS 52/99). Ekonomický predpoklad nezávislosti sudcov spočíva na ich hmotnom zabezpečení.

8. Nezávislosť s nestrannosťou s odbornosťou (kvalifikáciou) sudcu sú podmienkami kvalitného rozhodovania a jeho predvídateľnosti a sledujú tak význam riadneho naplňovania (poskytovania) spravodlivosti. Nezávislosť a nestrannosť úzko spolu súvisia, často sa prekrývajú a nie je vždy ľahké ich od seba odlíšiť. Nestrannosť definovaná aj ako neprítomnosť predsudku (zaujatosti) a straníckosti býva považovaná za pojem širší ako nezávislosť. Nestrannosť sudcu musí byť podstatou jeho funkcie, zatiaľ čo jeho nezávislosť ju má iba umožňovať. Pod sudcovskou nezávislosťou a nestrannosťou treba rozumieť aj nezávislosť a nestrannosť každého jednotlivého sudcu.

9. Obsahom práva na nestranný súd je, aby rozhodnutie v konkrétnej veci bolo výsledkom konania nestranného súdu. Súd musí každú vec prerokovať a rozhodnúť tak, aby voči účastníkom postupoval nezaujato a neutrálne, žiadnemu z nich nenadŕžal a objektívne posúdil všetky skutočnosti závažné pre rozhodnutia vo veci. Nestranný súd poskytuje všetkým stranám účastníkom konania rovnaké príležitosti na uplatnenie všetkých práv, ktoré im zaručuje právny poriadok (II. ÚS 71/97).

10. Inštitútom vylúčenia sudcu z prejednávania a rozhodovania sporu pre zaujatosť (§ 49 až § 51 CSP) sa v civilnom konaní garantuje základné právo na prerokovanie a rozhodnutie sporu nestranným súdom podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy SR. Nestrannosť sa definuje spravidla ako neprítomnosť predsudku (zaujatosti) a straníckosti (nadŕžania určitej procesnej strany).

11. Sudcu možno vylúčiť z prejednávania a rozhodovania veci buď na návrh strany sporu (§ 52 CSP), alebo na základe oznámenia samotného sudcu (§ 50 ods. 1 CSP). Obsahom práva na prerokovanie veci pred nestranným súdom nie je povinnosť súdu vyhovieť každému návrhu oprávnených osôb a vždy vylúčiť sudcu z ďalšieho prerokovania a rozhodovania sporu pre zaujatosť. Obsahom základného práva na prerokovanie sporu nestranným súdom je len povinnosť súdu prerokovať každý návrh oprávnenej osoby na vylúčenie sudcu z ďalšieho prejednávania a rozhodnutia sporu pre zaujatosť a rozhodnúť o ňom (I. ÚS 73/97, I. ÚS 27/98, II. ÚS 121/03). Vzhľadom na to, že rozhodnutie o vylúčení sudcu podľa § 49 ods. 1 CSP predstavuje výnimku z ústavnej zásady, podľa ktorej nikto nesmie byť odňatý svojmu zákonnému sudcovi (čl. 38 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd, čl. 48 ods. 1 Ústavy SR), treba trvať na tom, že sudcu vylúčiť z prejednávania a rozhodovania prideleného sporu možno skutočne iba výnimočne a z naozaj závažných dôvodov, ktoré mu celkom zjavne bránia rozhodnúť v súlade so zákonom nezaujato a spravodlivo. Pri posudzovaní týchto dôvodov (ich analýze) v konkrétnej situácii je nutné prihliadať aj na rozsiahlu a inštruktívnu judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) a Ústavného súdu Slovenskej republiky k danej problematike.

12. ESLP pri riešení otázky nestrannosti sudcu vychádza z toho, že okrem nezávislosti sudcu je potrebné brať zreteľ aj na ďalšie aspekty subjektívneho a objektívneho charakteru. Tieto aspekty nestrannosti rozlíšil aj pri svojom rozhodovaní (viď napríklad *Piersack c. Belgicko*). Subjektívna stránka nestrannosti sudcu sa týka jeho osobných prejavov vo vzťahu ku konkrétnemu sporu a k stranám sporu, prípadne k ich zástupcom. Významné z tohto hľadiska je, čo si sudca myslel pro foro interno (pre vnútornú potrebu). Pri subjektívnej nestrannosti sa vychádza z prezumpcie nestrannosti, až kým nie je preukázaný opak. Na preukázanie nedostatku subjektívnej nestrannosti vyžaduje judikatúra ESLP dôkaz o skutočnej zaujatosti (viď napríklad *Hauschildt c. Dánsko*). Rozhodujúce nie je však (subjektívne) stanovisko sudcu, ale existencia objektívnych skutočností, so zreteľom na ktoré môžu vznikať pochybnosti o nestrannosti sudcu.

13. Objektívna nestrannosť sa neposudzuje podľa subjektívneho stanoviska sudcu, ale podľa objektívnych symptómov. Práve tu sa uplatňuje teória zdania nezaujatosti [viď tézu, že spravodlivosť nielenže musí byť poskytovaná, ale musí sa tiež javiť, že je poskytovaná („justice must not only be done, it must also be seen to be done“)]. Nestačí, že sudca je subjektívne nestranný, ale musí sa ako taký aj objektívne javiť (*Delcourt c. Belgicko*). Objektívny aspekt nestrannosti je založený na vonkajších inštitucionálnych, organizačných a procesných prejavoch sudcu a jeho vzťahu k prejednávanému sporu a k stranám sporu, resp. aj k ich zástupcom. Nestrannosť sudcu nespočíva len v hodnotení subjektívneho pocitu sudcu, či sa cíti, resp. necíti byť zaujatý, ale aj v objektívnej úvahe, či možno usudzovať, že by sudca zaujatý mohol byť. Rozhodujúcim prvkom v otázke rozhodovania o zaujatosti zákonného sudcu je to, či obava strany sporu je objektívne oprávnená. Treba rozhodnúť v každom jednotlivom prípade, či povaha a stupeň vzťahu sú také, že prezrádzajú nedostatok nestrannosti súdu (*Pullar c. Spojené kráľovstvo*) a vyvolávajú relevantnú obavu z nedostatku zaujatosti.

14. Relevantnou je len taká obava z nedostatku nestrannosti, ktorá sa zakladá na objektívnych, konkrétnych a dostatočne závažných skutočnostiach. Objektívnu nestrannosť nemožno chápať tak, že čokoľvek, čo môže vrhnúť čo aj len tieň pochybnosti na nestrannosť sudcu, ho automaticky vylučuje ako sudcu nestranného. Je potrebné brať zreteľ na skutočnosť, že spoločenské vzťahy v najširšom slova zmysle sú vzťahmi vzájomného pôsobenia, kontaktu a interakcie medzi členmi spoločnosti; preto závažnosť, ktorá by založila pochybnosť o nezaujatosti zákonného sudcu (znamenala dôvod pre jeho vylúčenie z prerokovania a rozhodovania sporu), môže aj pri zohľadnení tzv. teórie zdania uplatňovanej v judikatúre ESLP nastať iba v prípade, keď je celkom zjavné, že jeho vzťah k danému sporu, stranám alebo ich zástupcom dosahuje taký charakter a intenzitu, že aj napriek zákonom ustanovenej povinnosti nebude môcť rozhodovať „sine ira et studio“, teda nezávisle a nestranne (porovnaj napr. I. ÚS 332/08).

15. Existencia oprávnených pochybností závisí vždy od posúdenia konkrétnych okolností prípadu. Podľa objektívneho kritéria sa musí rozhodnúť, či (úplne odhliadnúc od osobného správania sa sudcu) existujú preukázateľne skutočnosti, ktoré môžu spôsobiť vznik pochybností o nestrannosti sudcu (viď tiež Fey c. Rakúsko). Pri rozhodovaní, či je daný oprávnený dôvod na obavu, že konkrétny sudca je nestranný, je stanovisko osoby oprávnenej namietat' zaujatost' dôležité, ale nie rozhodujúce; určujúce je to, či sa môže táto obava považovať objektívne za oprávnenú.

16. EĽSP vo svojich rozhodnutiach pripomína, že sudy by mali rozoznávať dôležitosť predchádzania nebezpečenstva reálnej možnosti zaujatosti. Aspekty nestrannosti a všeobecné princípy vyhodnocovania zosumarizoval EĽSP vo veľmi čerstvej veci *Morice v. Francúzsko* (sťažnosť č. 29369/10, rozsudok Veľkej komory zo dňa 23. apríla 2015, §§ 73 až 78) nasledovne:

- Súd pripomína, že nestrannosť sudcu vo všeobecnosti predstavuje absenciu predpojatosti alebo závislosti, pričom jej existenciu je možné testovať viacerými spôsobmi. Podľa ustálenej judikatúry EĽSP existencia nestrannosti pre účely článku 6 ods. 1 Dohovoru musí byť ustálená v súlade so subjektívnym testom, kde dôraz má byť kladený na osobné presvedčenie, správanie sa a konanie dotknutého sudcu, ako aj v súlade s objektívnym testom, v ktorom sa zisťuje, či súd alebo jeho zloženie ponúkajú dostatočné garancie pre vylúčenie akejkoľvek legitímnej pochybnosti o jeho nestrannosti.

- Pokiaľ ide o subjektívny test, platí v praxi EĽSP dlhodobo uplatňovaný predpoklad, že súd je oslobodený od osobnej predpojatosti alebo nestrannosti sudcu. Osobná nestrannosť sudcu sa predpokladá pokiaľ nie je preukázaný opak. Ako možné príklady môžu byť uvedené tie, ak sa sudca správa k účastníkovi nevraživo, nepriateľsky alebo je zlomyseľný z osobných dôvodov.

- Vo väčšine prípadov vzniku otázky pochybnosti nestrannosti sudcu sa EĽSP sústredil na objektívny test. Samozrejme, obvykle tu neexistuje jednoznačná deliaca čiara medzi subjektívnou a objektívnou nestrannosťou, nakoľko správanie sa sudcu nemusí spôsobiť nedostatky nestrannosti z pohľadu externého pozorovateľa (objektívny test), ale môže tiež prejsť k osobným záležitostiam sudcu (subjektívny test). Práve preto v niektorých prípadoch, kde môže byť obtiažne zabezpečiť dôkaz, ktorý by vyvrátil prezumpciu subjektívnej nestrannosti sudcu, je tu požiadavka objektívnej nezávislosti sudcu, ktorá dáva ďalšiu dôležitú garanciu.

- Pokiaľ ide o objektívny test, je potrebné určiť, či na rozdiel od správania sa sudcu, existujú iné fakty, skutočnosti, ktoré by mohli vyvolať pochybnosti o jeho nestrannosti. Z toho potom vyplýva, že pri rozhodovaní o tom, či v danom prípade existuje legitímny dôvod obávať sa, že daný sudca trpí nedostatkom nestrannosti, rozhodujúcim je, či táto obava môže byť objektívne opodstatnená.

- Objektívny test sa zvyčajne týka hierarchických alebo iných vzťahov medzi dotknutým sudcom a inými subjektami v konaní. Je preto v každom individuálnom prípade potrebné rozhodnúť, či vyššie uvedený vzťah majúceho konať vo veci sudcu k iným subjektom vystupujúcim v konaní je takej povahy a takeho stupňa, že by mohol indikovať, naznačovať nedostatok jeho nestrannosti.

- V týchto súvislostiach hoci aj zdanie môže predstavovať určitú dôležitosť, závažnosť, inými slovami, „spravodlivosť nemá byť len vykonaná, ale musí byť aj videná, že je vykonaná“. Dôležité je to, že ide o dôveru verejnosti v sudy a spravodlivosť v demokratickej spoločnosti. Teda každý sudca, u ktorého je legitímny dôvod sa obávať nedostatku nezávislosti, musí byť z prejednávania veci vylúčený.

17. Ostatne uvedený rozsudok Veľkej komory EĽSP v zásade zhrnul všetko, čo už bolo povedané v predchádzajúcich jeho komorových rozsudkoch *Delcourt v. Belgicko* (sťažnosť č. 2689/65, rozsudok zo 17. januára 1970), *Piersack v. Belgicko* (sťažnosť č. 8692/79, rozsudok z 1. októbra 1982), *De Cubber v. Belgicko* (rozsudok z 26. októbra 1984, § 25), *Hauschildt v. Dánsko* (rozsudok z 25. mája 1989, § 47), *Fey v. Rakúsko* (sťažnosť č. 14396/88, rozsudok z 24. februára 1993), *Thomann v. Švajčiarsko* (rozsudok z 10. júna 1996), *Pullar v. Spojené kráľovstvo* (rozsudok z 10. júna 1996, § 32), *Ferrantelli a Santangelo v. Taliansko* (sťažnosť č. 19874/92, rozsudok zo 7. augusta 1996, § 58), *Castillo Algar v. Španielsko* (rozsudok z 28. októbra 1998, § 45), *Wettenstein v. Švajčiarsko* (sťažnosť č. 33958/96, rozsudok z 21. decembra 2000, § 44), *Pescador Valero v. Španielsko* (sťažnosť č. 62435/00, rozsudok zo 17. júna 2003, §§ 23 až 28), *Blesa Rodriguez v. Španielsko* (sťažnosť č. 61131/12, rozsudok z 1. decembra 2015, §§ 41 až 44), ako aj rozsudky Veľkej komory EĽSP vo veciach *Kyprianou v. Cyprus* (sťažnosť č. 73797/01, § 118) a *Micallef v. Malta* (sťažnosť č. 17056/06, § 93).

18. Z uvedenej judikatúry ESLP a ústavného súdu možno vyvodiť, že subjektívne hľadisko sudcovskej neustrannosti sa musí podriaďovať prísnejšiemu kritériu objektívnej neustrannosti. Za objektívne však nemožno považovať to, ako sa neustrannosť sudcu len subjektívne niekomu javí, ale to, či reálne neexistujú okolnosti objektívnej povahy, ktoré by mohli viesť k legitímnym pochybnostiam o tom, že sudca určitým, nie nezaujatým vzťahom k sporu disponuje. Aj pri zohľadnení teórie zdania môže byť sudca vylúčený z prejednávania a rozhodovania veci iba v prípade, keď je celkom zjavné, že jeho vzťah k veci, stranám sporu alebo ich zástupcom dosahuje taký charakter a intenzitu, že aj napriek zákonom ustanovenej povinnosti nebude môcť rozhodovať „sine ira et studio“, teda nezávisle a neustranne.

19. Pokiaľ ide o subjektívne aspekty neustrannosti namietaného sudcu je potrebné konštatovať, že sudca sa necíti byť zaujatý, pretože podľa jeho tvrdenia tu neexistuje žiaden vzťah (k sporu, k stranám ani k ich zástupcom), pre ktorý by bolo možné pochybovať o jeho nezaujatosti. Žalovaní 1/ a 2/ v námietke zaujatosti argumentujú vzťahom sudcu k veci, ktorý zdôvodňujú tým, že sudca rozhodoval v obdobnej právnej veci (v ktorej bol žalovaný 2/ účastníkom konania), čo má byť dôvodom jeho vylúčenia v tomto konaní. Vyjadrenie namietaného sudcu neindikuje v tejto rovine odôvodnené pochybnosti, nepotvrdzuje tvrdenia žalovaných 1/ a 2/ a tieto eliminuje vysvetlením, že strany sporu ani ich právnych zástupcov nepozná a je bez pomeru k sporu. Rovnako ani skutočnosť, že viedol spor so spoločnosťou Petit Press, a. s. (poznámka dovolacieho súdu: v tomto spore nevystupuje ako strana sporu), ktorý bol ukončený mimosúdnou dohodou, nepovažuje za možnú ovplyvniť jeho neustranný pohľad na prejednanú vec. Dovolací súd uvádza, že okolnosť povahy súdneho sporu ako sporu určitým spôsobom súvisiaceho s výkonom zastávanej funkcie - rozhodovacej činnosti v konaní pod sp. zn. 11 C 6/2012 - nič nemôže zmeniť na tom, že sa jedná o spor, ktorý spadá do zaručeného ústavného práva na súdnu ochranu. V uvedenej okolnosti nemožno vidieť vyslovenie právneho názoru z pozície sudcu (v takejto pozícii totiž nie je, ale je v pozícii strany sporu) a tento jeho súkromný akt preto nemožno stotožniť či spájať s nejakým prejudikovaním (čo je napokon aj pojmovo vylúčené) či s potenciálnou rozhodovacou činnosťou v prípadnom následnom súdnom spore (s pozíciou sudcu v obdobnej veci).

20. Obava (pocit) z neustrannosti, nestačí na založenie dôvodných pochybností o nedostatku nezaujatosti vzhľadom na právne (ústavné i zákonné) garancie nezávislosti sudcov a zákonné povinnosti sudcov konať vo veci bez predsudkov, nezávisle a neustranne. Pokiaľ nedôjde k preukázaniu konkrétnych pochybností, nie je dôvod pochybovať o nezaujatosti namietaného sudcu zo subjektívneho hľadiska.

21. Pri rozhodovaní, či uvádzané okolnosti prezrádzajú nedostatok neustrannosti sudcu (z objektívnych aspektov), a teda či tu je relevantná obava z nedostatku nezaujatosti, vychádzal Najvyšší súd Slovenskej republiky z vyššie citovanej judikatúry ESLP, ktorá vyžaduje, aby sa obava z nedostatku neustrannosti zakladala na objektívnych, konkrétnych a dostatočne závažných skutočnostiach. Objektívnu neustrannosť nemožno chápať tak, že čokoľvek, čo môže vrhnúť čo aj len tieň pochybnosti na neustrannosť sudcu, ho automaticky vylučuje ako sudcu neustranného. Tzv. objektívna neustrannosť sa teda posudzuje nie podľa subjektívneho postoja strany, ale podľa objektívnych symptómov - rozhodujúca je existencia objektívnych skutočností, ktoré sa ale musia preukázať.

22. Skutočnosť, že vo veciach účastníka konania, ktorý nebol úspešný, rozhodovali (resp. rozhodujú) tí istí alebo iní sudcovia, nezakladá okolnosť objektívnej povahy, ktorá by mohla viesť k legitímnym pochybnostiam o tom, že zákonní sudcovia v danej veci disponujú určitým, nie nezaujatým vzťahom k veci. Dôvod zakladajúci pochybnosť o nezaujatosti (neustrannosti) sudcu nemožno bez ďalšieho vyvodzovať v teoretickej rovine len z toho, že sudca s a zúčastní rozhodovania v dvoch súvisiacich právnych veciach (tak napr. nepublikované uznesenie Ústavného súdu Českej republiky z 23. septembra 2003 sp. zn. I. ÚS 390/2003). Za objektívne nemožno považovať to, ako sa neustrannosť sudcu len subjektívne niekomu javí, vrátane toho ako sa javí účastníkovi konania. Rozhodujúce je to, či reálne neexistujú okolnosti objektívnej povahy. Tvrdenú neobjektívnosť v rozhodovaní žalovaní 1/ a 2/ nepreukázali. Za takúto okolnosť nemožno považovať žalovanými 1/ a 2/ namietaný postup sudcu v ich veci, ani jeho rozhodovaciu činnosť (obdobne napr. uznesenia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 20. novembra 2014 sp. zn. 8 Nc 46/2014, z 20. novembra 2014 sp. zn. 8 Nc 45/2014, zo 14. októbra

2014 sp. zn. 8 Nc 37/2014 a iné).

23. Pod pojmom pomer k veci sa rozumie aj situácia, keď sudca získal poznatky o veci iným spôsobom ako dokazovaním na pojednávaní, v dôsledku čoho je jeho pohľad na zistené skutkové okolnosti prípadu deformovaný ďalšími poznatkami zistenými neprocesným spôsobom. Dovolací súd poukazuje na skutočnosť, že v konaní o predbežnom opatrení sudca nevykonáva dokazovanie, podkladom pre vydanie rozhodnutia o nariadení alebo nenariadení predbežného opatrenia je len záver súdu o tom, či skutočnosti uvedené v návrhu na vydanie predbežného opatrenia boli dostatočne osvedčené. Zmyslom predbežného opatrenia v zmysle § 76 O. s. p. v čase, kedy súd rozhodoval o nariadení predbežného opatrenia, bola dočasná úprava pomerov účastníkov konania (nie s konečnou platnosťou), pričom musí byť poskytnutá ochrana tomu, kto o vydanie predbežného opatrenia žiada, ako aj tomu, voči ktorému predbežné opatrenie smeruje. Ide pritom o dočasné opatrenie, ktorého trvanie je obmedzené, ktoré môže byť na návrh zrušené a predbežným opatrením nie je prejednaný konečný výsledok sporu, ale ide o prostriedok, ktorým sa zabezpečuje, aby konečné rozhodnutie mohlo mať vôbec reálny význam. Vyžaduje sa, aby žalobca osvedčil súdu základné skutočnosti, teda sám nárok a osvedčil aj pravdepodobnosť možného ohrozenia výkonu rozhodnutia. Samotný nárok nemusí byť teda preukázaný nepochybne. Súd je preto tieto okolnosti v rámci konania o nariadení predbežného opatrenia povinný zvážiť a rozhodnúť, pričom však pri rozhodovaní o predbežnom opatrení súd nie je povinný vykonávať dokazovanie ani výsluchom účastníkov. Skutočnosť, že JUDr. Král by rozhodoval ako sudca prvej inštancie v obdobnej veci, v rámci konania o predbežnom opatrení, na ktoré žalovaní 1/ a 2/ poukazujú, nie je dôvodom pre jeho vylúčenie z rozhodovania a prejednávania veci pre jeho zaujatosť vo veci.

24. Na rozdiel od rozhodnutia, v ktorom sudca JUDr. Král nariadil predbežné opatrenie a dokazovanie sa nevykonávalo, v tejto veci ide o vydanie meritórneho rozhodnutia, ktoré aj keď by bolo vydané v obdobnej právnej veci, ide o kvalitatívne odlišnú situáciu. Odlišnou je najmä skutočnosť, že v predkladanej veci súd rozhoduje už po vydaní knihy „Gorila“ a tak skutkové tvrdenia žalobcu, na preukázanie ktorých bolo zamerané dokazovanie súdom prvej inštancie, vychádzajú z iného skutkového základu. Skutočnosti, ktoré sa sudca dozvedel pri rozhodovaní o predbežnom opatrení, nemôžu byť spôsobilé spochybniť jeho závery prijaté v tomto konaní. Navyše, dôvodom na vylúčenie sudcu nie sú okolnosti, ktoré spočívajú v postupe sudcu v konaní o prejednávanej veci.

25. Sudca JUDr. Král k lehote vznesenej v námietke zaujatosti uviedol, že žalovaným 1/ a 2/ muselo byť známe, v akom senáte a jeho zložení sa vec bude prejednávať skôr, ako deklarujú v podanej námietke, nakoľko na internete je zverejnený rozvrh práce krajského súdu s jeho dodatkami. Dovolací súd dospel k záveru, že v danom prípade neexistuje v spise žiaden podklad spôsobilý spochybniť tvrdenie žalovaných 1/ a 2/ o tom, kedy sa dozvedeli o dôvode, pre ktorý je namietaný sudca vylúčený pri rozhodovaní o námietke zaujatosti. Dovolací súd preto vychádzal z tvrdenia žalovaných 1/ a 2/ týkajúceho sa tejto skutočnosti a považoval námietku zaujatosti za podanú v zákonnej lehote.

26. Vychádzajúc z oboch vyššie uvedených hľadísk (objektívnej a subjektívnej stránky sudcovskej nezávislosti), Najvyšší súd Slovenskej republiky nezistil naplnenie predpokladov v zmysle § 49 ods. 1 CSP zakladajúcich pochybnosti o nezaujatosti JUDr. Branislava Krála a preto rozhodol, že ho nevylučuje z prerokovania a rozhodovania tohto sporu.

27. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.